

PS TET

PAPER – II
MATHEMATICS & SCIENCE

**PREVIOUS
EXAM. PAPER
Dec. 2013**

ਭਾਗ—A ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰ (ਦੁ-ਭਾਸ਼ੀਆ)-ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ : 1-30

PSTET Previous Paper Dec. 2013 (Paper - II) Math / Science (2)

8. 'Scaffolding' in the context of learning theories refers to

- (1) Simulation teaching
- (2) Recapitulation of previous learning
- (3) Giving support in learning by adults
- (4) Ascertaining the causes of mistakes done by students.

9. Which one of the following is the central idea of Gilligan's critique of Kohlberg's theory of moral development?

- (1) Class bias
- (2) Cultural bias
- (3) Gender bias
- (4) Racial bias

10. Which one of the following assesses structure of intelligence and its underlying dimensions?

- (1) Psychometric approaches
- (2) Structural approaches
- (3) Psycho-analytical approaches
- (4) Information processing approach

11. Which of the following is NOT a function of Continuous and Comprehensive Evaluation?

- (1) Help in regular assignment to the extent and degree of learner's progress.
- (2) Identification of areas of aptitudes and interests.
- (3) Bring innovation in the field of education.
- (4) Helping teachers to organize effective teaching strategies.

12. The manifestation of symptoms such as Severe Impairment in social interaction and in communication can be diagnosed as symptoms of

- (1) Autism
- (2) Amnesia
- (3) Cerebral Palsy
- (4) Rett's syndrome

13. While discussing about Indian politics, the teacher with a view to help students to understand the concepts uses such words as political will, social equality, and political assumptions. According to Vygotsky's theory this is an example of

- (1) Scaffolding
- (2) Guided participation
- (3) Apprenticeship
- (4) Peer interaction

14. According to Piaget's theory of cognitive development, equilibration is

- (1) fitting new information into existing schemes
- (2) altering existing schemes or creating new ones in response to new information
- (3) recognizing new information as a disguised version of old information
- (4) search for mental balance between cognitive schemes and information from the environment.

15. Unneeded letters, the omission of needed letters, reversal of vowels, reversal of syllabus are commonly associated with the following learning disability?

- (1) Dyslexia
- (2) Dyscalculia
- (3) Dysgraphia
- (4) Dysphasia

PSTET Previous Paper Dec. 2013 (Paper - II) Math / Science (2)

8. ਸਿੱਖਣ ਸਿੱਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ 'ਸਕੈਫਲਿੰਗ' ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ :

- (1) ਅਨੁਕਰਨ ਕਰਨ ਕੇ ਸਿੱਖਾਉਣ ਵੱਲ।
- (2) ਪ੍ਰਵਾਦ-ਸੰਖਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਦੁਹਰਾਉਣ ਵੱਲ।
- (3) ਬਾਣੀ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵੱਲ।
- (4) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲੌਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਪੜਾਲ ਕਰਨ ਵੱਲ।

9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਸਿੱਧਾਂ ਦੀ, ਗਿਲੋਗਨ ਦੀ ਮੀਅਂਸਾ ਦਾ ਕੋਣਦੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਹੈ :

- (1) ਵਰਗ ਪੱਖਪਾਤ
- (2) ਸੱਭਾਗਾਚਾਰਕ ਪੱਖਪਾਤ
- (3) ਲਿਗਾਰ ਪੱਖਪਾਤ
- (4) ਨਸਲੀ ਪੱਖਪਾਤ

10. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਚਾਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਤਹਿਆਂ ਦੇ ਪਾਸਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਦਾ ਹੈ :

- (1) ਮੌਨੀਤੀ ਪੁੱਚ
- (2) ਸੰਚਾਰਾਤਮਕ ਪੁੱਚ
- (3) ਮੌਨੀਤੀਸ਼ਲੋਸ਼ਾਤਮਕ ਪੁੱਚ
- (4) ਮੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਰਨ ਪੁੱਚ

11. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਝੁੱਧੀ ਦੀ ਸੰਚਾਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਤਹਿਆਂ ਦੇ ਪਾਸਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਦਾ ਹੈ :

- (1) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਤੱਤੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੇ ਫਿਗਰੀ ਤੱਕ ਬਕਾਇਤਾ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ।
- (2) ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਪੇਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ।
- (3) ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਬੇਤਰ ਵਿਚ ਨਵੀਨਤਾ ਲਿਆਉਣਾ।
- (4) ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਸੰਚਾਰਾਰ ਰਣੀਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ 'ਚ ਅਧਿਅਪਕਾਂ ਦੀ ਮੁੱਲਦ ਕਰਨਾ।

12. ਇਕ ਵੂੰਸੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਾਜ ਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਅਸਾਈਨ ਹੋਣ ਵਰਗੀ ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਲੱਛਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

- (1) ਅੰਤੀਜਮ
- (2) ਸਿਮਰਤੀ ਲੱਪ
- (3) ਮੁੱਖ ਨੀਅਪਰੰਗ
- (4) ਰੈਂਟ ਸਿਡਰੋਮ

13. ਭਾਵ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬੇਥੇ ਚਲਾਂਦਾ ਕਰਿਆਤਮਕ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਕਲਪ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਆਪਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਇੰਡਾ, ਸਮਾਜ ਬਚਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਧਰਨਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਾਵਾਂ ਹੈਂ। ਵਾਈਗੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿੱਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮਿਸਾਲ ਹੈ :

- (1) ਸਕੈਫਲਿੰਗ ਦੀ
- (2) ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਸਹਿਤਾਗਾਰਾਂ ਦੀ
- (3) ਸਿੱਖਦੁਰੂਪਾਂ ਦੀ
- (4) ਜਾਮਾਤੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਕਿਰਿਆਂ ਦੀ

14. ਪਿਆਸੇ ਦੇ ਕਿਆਨਮਾਈ ਸਿੱਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸੰਭੁਲਨ' ਹੈ :

- (1) ਵਰਤਮਾਨ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਹਿੱਟ ਹੋਣਾ।
- (2) ਵਰਤਮਾਨ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਾਵ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਕਿਰਿਆ ਵਜੋਂ ਨਵੇਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
- (3) ਪੁਰਾਣੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਲੁਕਵੇਂ ਸੰਸਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ।
- (4) ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਆਨਮਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਨਸਕ ਸੰਭੁਲਨ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ਾਣਾ।

15. ਗੈਰ-ਚੁਗੀ ਅੱਖਰ ਲਿਖਣਾ, ਚੁਗੀ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ, ਪੁਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਿੱਖਣ ਅਖੋਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ?

- (1) ਡਿਸਲੈਕਾਰੀਆ ਨਾਲ
- (2) ਡਿਸਕੈਲਕੂਲੀਆ ਨਾਲ
- (3) ਡਿਸਗ੍ਰਾਫੀਆ ਨਾਲ
- (4) ਡਿਸਡੇਜ਼ੀਆ ਨਾਲ

PSTET Previous Paper Dec. 2013 (Paper - II) Math / Science (3)

16. Which statement is true about inclusive education?

- (1) Children should not be given right to education
- (2) All children should receive equal opportunity and right to participate in school.
- (3) Girls are not a part of inclusive education.
- (4) Separate special education classes should be conducted in the school.

17. Learning disabled children are

- (1) deficient in using potentials
- (2) low in intelligence
- (3) slow in activity
- (4) none of these

18. Which of the following is not the aim of IEDC?

- (1) Removing the mainstream schools.
- (2) Providing educational opportunity to differently abled students in the school.
- (3) Facilitate retention of differently abled in the school system.
- (4) Integrate children from special schools with common schools.

19. Who critiqued Piaget's theory by saying that 'If a child will not learn before he is capable to learn, then why bother; and if a child will learn automatically after he has the capability to learn, then why bother'?

- (1) Bruner
- (2) Gardner
- (3) Stenberg
- (4) Maslow

20. According to A. Bandura, the following is a pre-condition for observational learning

- (1) The behaviour observed should be socially acceptable
- (2) The model must be physically present in front of the child
- (3) The child must fully understand the consequences of imitating the model
- (4) The child must have the motor capacity and the strength to perform the actions observed.

21. According to Piaget which of the following is NOT one of the four stages of moral development?

- (1) Anomy
- (2) Heteronomy-Reciprocity
- (3) Autonomy-Abolescence
- (4) Sensory-Motor

22. According to the theory of multiple intelligence, understanding of one's own feelings, motives and desires is called

- (1) Interpersonal intelligence
- (2) Intra-personal intelligence
- (3) Naturalist intelligence
- (4) Spatial intelligence

PSTET Previous Paper Dec. 2013 (Paper - II) Math / Science (3)

16. ਸਮਾਵੇਂਬੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਾਨੇ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਦੁਹੁਸਤ ਹੈ ?

- (1) ਈਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।
- (2) ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਅਵਸਰ ਅਤੇ ਸ਼ਬਲਾਂ ਚਾਗੀਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਅਵਸਰ ਅਤੇ ਸ਼ਬਲਾਂ ਚਾਗੀਦਾ ਹੈ।
- (3) ਕੁਝੀਆਂ ਸਮਾਵੇਂਬੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕੁਝੀਆਂ ਹਨ।
- (4) ਸ਼ਬਲ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼-ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਜ਼ਮਾਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲੌਤੀਆਂ ਚਾਗੀਦੀਆਂ ਹਨ।

17. ਸਿੱਖਣ ਅਖੋਗਤਾਂ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ :

- (1) ਪੁਰਨ ਸਾਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਰਤਾਵ ਵਿਚ ਅਖੋਗਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
- (2) ਵਿਚ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- (3) ਗਡੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚ ਪੀਮੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
- (4) ਉਪਰਕਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

18. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਆਈ. ਸੀ. ਸੀ. ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (1) ਮੁੱਖ-ਪਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ।
- (2) ਵਿਦੇਸ਼ ਪੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸ਼ਬਲ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਵਸਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।
- (3) ਵਿਦੇਸ਼ ਪੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ।
- (4) ਵਿਦੇਸ਼ ਸ਼ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰਾਂ ਸ਼ਬਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਏਕੀਕਰਨ ਕਰਨਾ।

19. ਪਿਆਜੇ ਦੇ ਸਿੱਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ, "ਜੇਕਰ ਵਿਚ ਬੁੱਧਾ ਸੀ ਸਮਰਵਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖ ਸਕਦਾ ਦਿਰ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਕਰਨੀ ? ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਚ ਬੁੱਧਾ ਸੀ ਸਮਰਵਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਸਿੱਖਣਾ ਸ਼ਬਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਕਿਉਂ ਹੈ ?"

- (1) ਬੁੱਧ
- (2) ਗਾਡਨ
- (3) ਮੈਨੋਬੰਗ
- (4) ਮੈਨੋਲ

20. ਏ.ਬੈਨਕੂਰਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰੇਖਣ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣਾ ਹੈ :

- (1) ਪ੍ਰੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਹਾਰ ਸਮਾਜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- (2) ਮਾਡਲ ਸੀਰੀਅਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਦੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- (3) ਬੱਦੇ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਦੇ ਅਨੁਕਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਤੁਰ੍ਹੀ ਸਮਝ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- (4) ਬੱਦੇ ਵਿਚ ਮਾਸਪੇਦੀ ਸਮੱਝੋਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਖਣ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

21. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਿਆਜੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੈਤੀਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਚਾਰ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪਚਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ :

- (1) ਗੋਨੋਮੀ
- (2) ਹੋਰੋਨੋ-ਹੋਰੋਪ੍ਰੋਮਿਟੀ
- (3) ਅੱਨੋਨੋ-ਏਡੋਲੋਸ
- (4) ਸੈਮੋ-ਮੈਟੋ

22. ਬੁੱਧੁੱਧੀ ਦੇ ਸਿੱਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਵੈ-ਅਹਿਸਾਸ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :

- (1) ਅੱਤਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬੁੱਧੀ
- (2) ਆਤਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬੁੱਧੀ
- (3) ਪ੍ਰਕਿਰਤੀਵਾਦੀ ਬੁੱਧੀ
- (4) ਸਥਾਨਕ ਬੁੱਧੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ-ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 31-60

31. **संकरेतर्वय विद्यमान दिव आपां पूर्वान्तरे ना हे प्रवर्ण नदी संकरेतर्वय**
हे :

- (1) ग्रामीणी विश्व मेंप्रवर्णान्तरी दा वैन-वासा
- (2) वासिंगे लेंकरेतर्वय विद्यमान
- (3) उर्मिंग आवाजांनी दो घार
- (4) विद्यमानीर्वां दे विद्यार्वा दिव आपांविद्यतु

32. दन-वर्षातील रामायणी यो लेनक विद्यवाहे :

- (1) मिणांता अटे महाराव विद्यवाह टव्हार्वा
- (2) मंडा पापदी विद्यवाह विद्यवाह
- (3) मंडगान दीना नोंगांवा पृष्ठे विद्यार्वानी मुटा
- (4) दल दे आग्ने विद्य विद्यवाह

33. मध्यविद्य दन-स्वानी वरन ते विद्यार्वा पूर्विकवाला देवद द्यु विलो विद्ये :

- (1) वासन दीनीविकारा ते पूस्त कूल विकारा
- (2) पारवत विद्येती दी गांवांती दु विद्यविकारा
- (3) दीनिवारा दा मारवार उत्तरविद्याविकारा
- (4) मंडगाना ने आपांविद्याना नोंगांवा दीपवर्णन विकारा

34. **‘ठोर’ अटे ‘काळांवा’ दी पूर्विकवाला प्रस्ताव दा काळ वे :**

- (1) मंडा दु बुलाअे दुन्हे दुन्हे मिंगवरना
- (2) आपांव विद्येते सी मिण विद्यार्वा दु वाळन विद्यार्विटा
- (3) ठोर अटे काळन दु वाळनांवा दी विद्यार्वा विद्यवाहवरना
- (4) दुसे दे ठोर दु वाळन अटे आपांव काळन दु वाळ दु वाळ दुष्टा

35. विद्यवाह दे पैदे विद्य विद्यार्वा पूर्विकवाला देवद विकारा विद्या विद्ये :

- (1) अडिलापा ते मंडपटी अगवाराची
- (2) संकरेतर्वय विद्यमान दु विद्यवरना
- (3) नैविकारा ते पैरिवर रामायणी
- (4) लेंक-चलिंगावर्णा दी ग्रामानी-मगरानीविद्या

36. दन आपांविद्यानी ते उंवर ते सांगी वो प्रकृचे वे ?

- (1) दल दे आग्नी दो दिंदा मारेवरन रेवेणा।
- (2) वोरव दन आपांव अपांव रामायणीविद्य विंगे दो पूरुषी वेवेणा
- (3) ओरव दल मंडा ते आपांव मासुको बडणी दैंदंत रुक वारावोरा।
- (4) मंडगान दीना मगरानीविद्या विद्य लेंक-चलिंगावरना ते फिरा दिंदा सावेणा।

37. **नैविकारा विद्यार्वा ग्रामायणी दु गोप विद्यु नांगी विद्याविकारा ?**

- (1) नैविकारा विद्यार्वा दा आपांविद्यानी दो मरदो।
- (2) नैविकारा दु पैरिवाहिव वरना योगा वे।
- (3) नैविकारा दी पूर्वानी नावेणा विद्यार्विटो मिंग विकारा।
- (4) नैविकारा विद्यार्वा ग्रामायणी दु नांगी दिंदा पूर्ण वरना विद्य आपांविद्यानी वो वे।

PSTET Previous Paper Dec. 2013 (Paper - II) Math / Science (8)

61. According to text our 'efforts' should be 'characterized' by

- (1) search for varied groups
- (2) search for points of agreement
- (3) faith in strengthening common factors
- (4) sincerely towards different groups

62. In the write up, the author is

- (1) questioning the existence of the weaker-sections of the society
- (2) making a case for removing poverty among 'have-nots'
- (3) pleading for strengthening the spirit that cares for the needs of all
- (4) expressing his view that centralization should be allowed to fade.

63. The most appropriate conclusion that can be drawn from this passage is

- (1) India is passing through a period of social and economic change
- (2) diverse groups, without losing their distinctiveness need to work for common cause
- (3) India is boldly facing challenges of varied nature
- (4) We should settle our differences under the banner of a central force.

64. In the text author looks at changes mentioned

- (1) rather passively (2) as unexpected developments
- (3) in a positive manner (4) as something unimportant

65. The author ultimately desires

- (1) political control
- (2) a dependable, concordant and well functioning democratic setup
- (3) absence of unrest in the society
- (4) meeting of social and economic forces

66. The term 'pivot' in the text means

- (1) torch bearer (2) pioneer
- (3) upholder (4) nucleus

67. According to the author India is in disarray because

- (1) people are becoming rebellious
- (2) of the impact of unprecedented developments
- (3) there is a change in the economic situation
- (4) electronic explosion has unnerved her

68. The expression 'thematic unity' refers to -

- (1) selective agreement (2) unity of action
- (3) reciprocal respect (4) unity of purpose

A computer based society becomes a fragile society, easily disrupted, held in the grip of a small technical élite who would have enormous potential power. The controller and operators of the communication channels could exert massive political and social pressure. Technology concentrates power, although it appears to decentralize it.

Spreading the computer network into every house, just as television has spread, appears to be bringing the power of computer and information systems to every corner of society. What it, in fact, does is to tighten the grip of a few on many. More people become dependent for their entertainment, their news and information, even for their financial arrangements and household facilities on a small group of people who control and manipulate the system for their own ends. The greater our technological dependence becomes (the more 'freedom' technology gives us), the more fragile does society become.

Technological dependence makes a society essentially unstable. It means that communities of people come to rely for their needs (food, work and social interactions) on organizations beyond the horizon of their own community. The technological infrastructure of such a society removes functions from local to regional, national or even to international levels. Food is not grown by the local community but is provided by an agricultural industry backed up by a complex food processing and distribution scheme that itself depends on other industries such as petro-chemical industry which itself is unstable and subject to many other inter-related concerns. A stable society can provide for its own needs on a local scale and would look further only for luxuries. An unstable technological society regards even luxuries as essentials, because to produce them would be economically profitable. The instability of a technologically dependent society is also shown when restrictions are imposed on the rights of its citizens. The high-security computer installation, like the nuclear power station, reduces the citizen's rights. The need to protect society's high technology comes at the expense of restricting what citizens may do or where they be allowed to go. With soft computer technology the loss of rights comes primarily in the form of loss of privacy of information and the difficulty of finding out what information is held by whom, for what purpose, on whom. Countries themselves are not immune. Spy satellites look down on neutral as well as on the hostile. We are all, globally watched, so that whatever is done anywhere, is done in public.

69. The word 'immune' in the third paragraph refers to

- (1) aggression by neighbours
- (2) dependence on computers
- (3) violation of citizen rights
- (4) exempted from the impact of technology

70. Compared to an 'unstable' society a 'stable' society

- (1) provides for wider dissemination of information
- (2) respects citizen's demand for progress
- (3) fulfils its basic needs locally
- (4) provides for enjoyment of luxuries.

PSTET Previous Paper Dec. 2013 (Paper - II) Math / Science (9)

71. The paradox of technological progress for us is that the more we

- (1) are freed of the burden of our domestic chores the more enfeebled we become
- (2) rely on technology the more we increase our expenditure
- (3) depend on technology the more leisure time we have on our hands
- (4) bank upon technological assistance the more we become unsure of our capabilities.

72. In this passage, a computer based society is called fragile because

- (1) it can be easily disrupted
- (2) power gets highly decentralized in it
- (3) a handful of people can manipulate it
- (4) no one has real power to control it.

73. Restrictions on citizen's rights in a technologically dependent society can take the form of

- (1) people's inability to exercise their freedom to have new knowledge
- (2) excess of information in the hands of a few people
- (3) lack of privacy of information
- (4) high degree of privacy for a handful of people.

74. The author's viewpoint regarding the illusory character of decentralization brought about by computer technology is conveyed in the first paragraph by the word

- (1) Fragile (2) Tighten
- (3) Manipulate (4) Appears

75. The greatest weakness of a technologically based society in the author's perception, is that

- (1) it needs continued expansion
- (2) it is based on petro-chemical industry
- (3) it needs complex political system to uphold it
- (4) it leads to an infirm society.

76. Which of the following is true about comprehension ?

- (1) For comprehension prior knowledge of the subject is required
- (2) It is an active process in which the reader works to construct a meaningful message from a text
- (3) Learner's decoding skills are not required.
- (4) Comprehension requires a learner to have good vocabulary.

77. Which of the following strategies is likely to be most effective to address student's difficulty in pronouncing a particular phoneme ?

- (1) Repeating the phoneme several times while pointing to its corresponding letters in a chart
- (2) Using minimal pair activities such as rhyming words in poems and songs.

PSTET Previous Paper Dec. 2013 (Paper - II) Math / Science (9)

(3) Using an illustration to point out the specific parts of the mouth and point of articulation involved.

(4) Making the learner repeat several times by listening to others.

78. The most effective approach to promote language development in learner is that in which the teacher

- (1) provides constant feedback to those learners whose language usage is problematic
- (2) regularly points our learners language errors immediately and explicitly
- (3) chooses what errors to correct by primarily using contrastive analysis
- (4) ignores learners errors and focuses primarily on comprehension.

79. Which of the following has given most important to social interaction in the theory of language development ?

- (1) Skinner (2) Chomsky
- (3) Piaget (4) Vygotsky

80. 'Scanning' means to read rapidly for

- (1) specific information (2) general review
- (3) detailed information (4) comprehension

81. CALP refers to

- (1) Communicative Academic Language Proficiency
- (2) Cognitive Academic Language Proficiency
- (3) Cognitive Academic Learning Proficiency
- (4) Communicative Academic Learning Proficiency

82. Which of these is not correct in Grammar-Translation method ?

- (1) Reading and writing are the main focus
- (2) The sentence is the basis unit of teaching and language practice.
- (3) Grammar is taught inductively
- (4) Accuracy is emphasized

83. To understand the complex meaning of a text, which one of these is the most helpful ?

- (1) Reading aloud (2) Silent reading
- (3) Intermittent reading (4) Extensive reading

84. The main objective of teaching of second language is

- (1) to be able to read text for enjoyment
- (2) appropriate and spontaneous use of language for least daily purposes.
- (3) to develop critical thinking in the learners
- (4) accurate use of language in formal situations

85. The primary objective of teaching literature to elementary school learner is to

- (1) teach them language through literature
- (2) make them appreciate literature
- (3) develop interest in learners for literature
- (4) develop critical thinking abilities

Telegram - Daily Job Alert Punjab

PSTET Previous Paper Dec. 2013 (Paper - II) Math / Science (14)

126. Which of the following is a way to use water economically ?
 (1) Construction of bawris
 (2) Rainwater harvesting
 (3) Drip irrigation
 (4) Infiltration

127. If a lens is cut horizontally and split into two halves. What will happen to the focal length ?
 (1) No change will take place
 (2) focal length will become half
 (3) focal length will become zero
 (4) focal length will double.

128. The focal length of a convex lens is 12 cm. When the object is at a point beyond 24 cm from the lens, the image on the other side of the lens will be formed at
 (1) 15 cm
 (2) 24 cm
 (3) 12 cm
 (4) infinity

129. The cause of rainbow in the sky is due to tiny droplets of water behaving like
 (1) a convex lens
 (2) a concave mirror
 (3) a prism
 (4) a concave lens

130. At the National Science centre there are three mirrors, Mirror A gives a diminished image of Mary, Mirror B gives the same image of Mary and mirror C gives a magnified image of Mary. Identify mirrors A, B and C.
 (1) A is a concave mirror, B is a plane mirror, C is a convex mirror.
 (2) A is a plane mirror, B is a convex mirror, C is a concave mirror.
 (3) A is a convex mirror, B is a plane mirror, C is a concave mirror.
 (4) A is a plane mirror, B is a concave mirror, C is a convex mirror.

131. Name the organisms belonging to the second and the fourth trophic levels in the food chain comprising of the following ?
Frogs, Plants, Snakes, Hawks, Insects
 (1) Frogs and Insects
 (2) Insects and Snakes
 (3) Hawks and snakes
 (4) Frogs and Snakes

132. Which of the following is a saprophyte ?
 (1) Bread mould
 (2) Mushroom
 (3) Yeast
 (4) All of the above

133. If you observe the bottoms of cooking vessels getting blackened in a gas or kerosene store, it means that
 (1) The stove is defected and should be disposed off.
 (2) Air holes are blocked and incomplete combustion of fuel is taking place.
 (3) The burning of fuel always produces a black substance which deposits on the cooking vessel.
 (4) There is some problem with the cooking vessel and should be changed.

134. Reaction of a substance X with alcohol in presence of acid as a catalyst product fruity smell. X is a/an :
 (1) Aldehyde
 (2) Carboxylic acid
 (3) Ketone
 (4) Alkene

135. If one neutron is added to helium nucleus, the result is
 (1) Lithium
 (2) Helium
 (3) Hydrogen
 (4) Carbon

126. ਪਾਣੀ ਦੀ ਘੱਟ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਗਲ ਦੁਆਰਾ ਹੈ ?
 (1) ਬਹੁਲੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ
 (2) ਪੀਂਹੇ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੰਧਰਾਂ
 (3) ਬੁੰਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨ
 (4) ਪਾਣੀ ਦਾ ਅੰਦਰ ਨਿਸ਼ਾਨ।

127. ਜੱਤੇ ਵਿਖ ਲੈਸਾਨੂੰ ਵਿਤੜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਣ ਕੇ ਦੋ ਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਫੇਲਾਂ-ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਆਸਾਨ ਪਣਗਾ ?
 (1) ਕੋਈ ਤਾਹਿਲੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਗੀ
 (2) ਫੇਲਾਂ-ਦੂਜੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂਦੇਗੀ
 (3) ਫੇਲਾਂ-ਦੂਜੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂਦੇਗੀ।
 (4) ਫੇਲਾਂ-ਦੂਜੀ ਦੁੱਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇਗੀ।

128. ਵਿਕ ਉਤੁਲ ਲੈਸ ਦੀ ਫੇਲਾਂ-ਦੂਜੀ 12 ਸੈਟੀਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਣਾਰ ਜਲ ਲੈਸ ਤੋਂ 24 ਸੈਟੀਮੀਟਰ ਦੂਰ, ਵਿਕ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲੈਸ ਦੇ ਢੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਤਿਵਿਖ ਬਣਦੇ ਹਨ :
 (1) 15 ਸੈਟੀਮੀਟਰ 'ਤੇ
 (2) 24 ਸੈਟੀਮੀਟਰ 'ਤੇ
 (3) 12 ਸੈਟੀਮੀਟਰ 'ਤੇ
 (4) ਅਨੰਤ ਰੇਂਜ 'ਤੇ

129. ਅਸਾਮ ਵਿਚ ਸਤਗੋਂ ਪੀੱਂ ਉਤੁਲ ਹੋਵ ਗਿਆ ਕਰੀਬ ਹੈ ਜੋ ਸੱਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਬੁੰਦਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ :
 (1) ਉਤੁਲ ਲੈਸ ਵਾਂਗ
 (2) ਅਵਡਲ ਸੀਸ ਵਾਂਗ
 (3) ਪਿਸਮ ਵਾਂਗ
 (4) ਅਵਡਲ ਲੈਸ ਵਾਂਗ

130. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸੀਜੇ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਸੀਜਾ A ਮੈਗੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਖਿਆਨ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੀਜਾ B ਮੈਗੀ ਦਾ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਤਿਵਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੀਜਾ C ਮੈਗੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਤਿਵਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੀਜਾ A, B ਅਤੇ C ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ :
 (1) ਅਵਡਲ ਸੀਜਾ, B ਸਮਤਲ ਸੀਜਾ, C ਉਤੁਲ ਸੀਜਾ ਹੈ
 (2) A ਸਮਤਲ ਸੀਜਾ, B ਉਤੁਲ ਸੀਜਾ, C ਅਵਡਲ ਸੀਜਾ ਹੈ
 (3) A ਉਤੁਲ ਸੀਜਾ, B ਸਮਤਲ ਸੀਜਾ, C ਅਵਡਲ ਸੀਜਾ ਹੈ
 (4) A ਸਮਤਲ ਸੀਜਾ, B ਅਵਡਲ ਸੀਜਾ, C ਉਤੁਲ ਸੀਜਾ ਹੈ

131. ਛੱਡੀ, ਸੱਪ, ਪੋਦੇ, ਬਜ਼ਾ, ਕੋਈ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜੇ ਤੱਜਨ-ਲੜੀ ਦੇ ਢੂਜੇ ਅਤੇ ਦੱਖੇ ਆਹਾਰ ਪੱਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ :
 (1) ਛੱਡੀ ਤੋਂ ਕੋਈ
 (2) ਕੋਈ ਤੋਂ ਸੱਪ
 (3) ਬਜ਼ਾ ਤੋਂ ਸੱਪ
 (4) ਛੱਡੀ ਤੋਂ ਸੱਪ

132. ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਕਿਹੜਾ ਇਕ ਮੁੜ-ਗੀਦੀ ਹੈ ?
 (1) ਵੈਂਡ ਉਲੀ
 (2) ਮਸ਼ਰਮ
 (3) ਮੀਰ
 (4) ਉਪਰਿਕਤ ਸਾਰੇ ਹੋ।

133. ਜੱਤੇ ਦੂਜੀ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ਕਿ, ਸੀਸ ਜਾਂ ਕੋਰੋਨਾ ਸਟੇਟ 'ਤੇ ਤੱਜਨ ਪਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦਾ ਹੇਠਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਾਵਾ ਹੈ :
 (1) ਸਟੇਟ ਖਰਾਬ ਹੋ ਦਿਸ ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਦੇਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 (2) ਹਵਾ ਦੇ ਛੱਕ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਾਲੁਣ ਅਧੂਗ ਜਲ ਰਿਹਾ ਹੈ
 (3) ਬਾਲੁਣ ਦੇ ਲਾਲ ਨਾਲ ਹੋਸ਼ਾ ਇਕ ਕਾਲਾ ਪਦਾਰਥ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੇ ਤੱਜਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਂਡਿਆਂ 'ਤੇ ਸੀਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 (4) ਤੱਜਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਿਚ ਖਰਾਬੀ ਹੋ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

134. ਇਕ ਉਤਪ੍ਰੇਕ ਵੱਡਾ ਐਸਿਡ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਅਲਕੋਹਲ ਨਾਲ ਪਦਾਰਥ x ਦਾ ਪਤ੍ਰੋਕ ਫਲਾਂ ਦੀ ਬੁਝੋਂ ਦੇ ਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, x ਹੈ :
 (1) ਅਲਡਾਈਡ
 (2) ਕਾਰਬੋਨਿਕ ਐਸਿਡ
 (3) ਕੋਟਨ
 (4) ਅਲਕੋਹਲ

135. ਸੇਵਰ ਇਕ ਨਿਵੂਦੇਨ ਨੂੰ ਹੀਲੋਅਮ ਨਿਊਕਲੀਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਨਿੱਜਾਂ ਨਿਵੇਲੇਂ :
 (1) ਲਿਬੋਅਮ
 (2) ਹੀਲੋਅਮ
 (3) ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ
 (4) ਕਾਰਬਨ

PSTET Previous Paper Dec. 2013 (Paper - II) Math / Science (15)

136. If a coin, a feather and a ball are dropped from a tower in Vacuum, then the
 (1) coin will reach the ground first
 (2) feather will reach first
 (3) ball will reach first
 (4) all will reach at the same time

137. Endemic species are those, which are
 (1) found widely across various terrains
 (2) endangered
 (3) advanced from evolutionary point of view
 (4) found at only one place

138. The damage to tendon leads to
 (1) fracture of limb bones
 (2) dislocation of limb bones
 (3) shortening of limb bones
 (4) elongation of limb bones

139. If the voltage is doubled in the Ohm's law circuit, what is the effect on the resistance of the conductor ?
 (1) It becomes doubled
 (2) It becomes half
 (3) It remains the same
 (4) It becomes four times

140. Which of the following can be explained by inertia of motion ?
 (1) Removing dust from a carpet by hitting with a stick.
 (2) Falling of a coin when the card is flicked quickly.
 (3) Falling on jumping from a moving bus.
 (4) Falling backwards when a bus starts.

141. One of the primary functions of the alveoli is to create a large surface area in the lungs, which is needed
 (1) a energy storage
 (2) to remove toxins from the blood
 (3) so store oxygen for further use
 (4) for gas exchange

142. The removal of cuticle from the leaf of a plant would most likely result in an increase in
 (1) surface area
 (2) food production
 (3) water loss
 (4) fungus resistance

143. The food cans are coated with tin and not with zinc because the zinc
 (1) is costlier than tin.
 (2) has high melting point than tin
 (3) is more reactive than tin.
 (4) is less reactive than tin.

144. In the morning, the dew drops on the leaves of grass are the result of which of the following processes ?
 (1) Transpiration
 (2) Evaporation
 (3) Condensation
 (4) Guttation

145. In a decorative light all the bulbs are connected in series. If one of the bulb burns out, what is the effect on other bulbs ?
 (1) The other bulbs glow unaffected.
 (2) The other bulbs do not glow at all.
 (3) The other bulbs will glow greater brightness.
 (4) The other bulbs glow with less brightness.

136. ਜੱਤੇ ਵਿਖ ਸਿੱਖਾ, ਹੇਡ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੀਨਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਲਾਅ ਵਿਚ ਮੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?
 (1) ਪਹਿਲਾ ਸਿੱਖ ਜਾਨੀਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹੁੰਚਾ
 (2) ਪਹਿਲਾ ਥੰਡੀ ਜਾਨੀਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹੁੰਚਾ
 (3) ਪਹਿਲਾ ਗੱਲ ਜਾਨੀਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹੁੰਚਾ
 (4) ਸਾਰੇ ਵਿਖ ਸਮੇਂ ਜਾਨੀਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹੁੰਚਾ

137. 'ਸਥਾਨਕ ਜਲਾਂ' ਉਹ ਹੋਏ ਹਨ :
 (1) ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੱਡਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 (2) ਲੁਪਤ ਹੋਏ ਹਨ
 (3) ਵਿਕਾਸਲੁਕ ਨਿੱਜੀਏ ਤੋਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਏ ਹਨ
 (4) ਇਕ ਵੱਡੇ ਪਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

138. ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਲਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ :
 (1) ਮੌਗ ਦੀ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਟੁੱਟਣਾ।
 (2) ਮੌਗ ਦੀ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣਾ।
 (3) ਮੌਗ ਦੀ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਛੱਟਾ ਹੋਣਾ।
 (4) ਮੌਗ ਦੀ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡ ਜਾਣਾ।

139. ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੇ ਸਾਲਕ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਚਲਕ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟੇ ਤੋਂ ਆਸ ਪਵਦਾ ?
 (1) ਉਹ ਵੱਡੀ ਵੱਡਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 (2) ਉਹ ਅੰਧੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 (3) ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।
 (4) ਉਹ ਚਾਰ ਗੁੜੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

140. ਹੇਠਾਂ ਸਿੱਖਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗਤੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਸੱਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :
 (1) ਗਲੀਚੇ ਦੀ ਪੁੜ੍ਹ ਨੂੰ ਸੋਟੀ ਨਾਲ ਹਾਰਿਣਾ।
 (2) ਉਗਾਲ ਤੋਂ ਤੁੱਟਾ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਦਾ ਛਿੱਗਣਾ।
 (3) ਚੱਲਦੀ ਥੰਸ ਤੋਂ ਕੁੰਦਣ ਕਰਕੇ ਵਿਕਾਸ।
 (4) ਥੰਸ ਚੱਲਣਾ ਬੁੜ੍ਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਛਿੱਗਣਾ।

141. ਐਲਵੀਐਲੀ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਥਮ ਕਾਰਜ ਫੇਲਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਸਭ ਹੀ ਰਿਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ :
 (1) ਉਸਾ ਦੇ ਭੋਗ ਲਈ
 (2) ਉਗਾਲ ਤੋਂ ਤੁੱਟਾ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਦਾ ਛਿੱਗਣਾ।
 (3) ਚੱਲਦੀ ਥੰਸ ਤੋਂ ਕੁੰਦਣ ਕਰਕੇ ਵਿਕਾਸ।
 (4) ਥੰਸ ਚੱਲਣਾ ਬੁੜ੍ਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਛਿੱਗਣਾ।

142. ਇਕ ਪੋਦੇ ਦੀ ਪੱਤੇ ਦੀ ਉਤੁਲੀ ਸੱਤੱਤ ਨੂੰ ਹਾਰਿਣ ਨਾਲ ਵੱਡ ਸਾਲਕ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਸੱਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :
 (1) ਸਤਗੀ ਰਿਸ਼ਾ
 (2) ਭੋਜ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ
 (3) ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਾਰੀ
 (4) ਕਾਈ ਅਵਾਈਵੇ

143. ਭੋਜ ਦੇ ਕਨਸ਼ਰ ਨੂੰ ਕਲੀ ਨਾਲ ਲੋਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਿਸਤ ਨਾਲ ਕਿਉਂਦਿ :
 (1) ਜਿਸਦ ਕਲੀ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਮਹਿਗਾ ਹੈ।
 (2) ਜਿਸਦੇ ਪਿੱਲਾਂ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹੈ।
 (3) ਜਿਸਤ ਕਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਂਤ ਪ੍ਰਤਿਕਰਾਤਮਕ ਹੈ।
 (4) ਜਿਸਤ ਕਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਂਤ ਪ੍ਰਤਿਕਰਾਤਮਕ ਹੈ।

144. ਸਾਰੇ ਘੱਟ ਦੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਬਣਾਵਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ :
 (1) ਟਾਂਗਸ਼ੀਰੀਸ਼ਨ
 (2) ਇਕੋਰੋਸ਼ਨ
 (3) ਕੰਡੇ ਨਸੇਕ
 (4) ਗਲੋਕ

145. ਸਾਲਾਵੀ ਵੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਬਲਬ ਇਕੋ ਲੜੀ ਵਿਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜੇ ਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਇਕ ਬਲਬ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਬਲਬਾਂ ਦੋ ਇਕ ਦਾ ਕੀ ਪੜਾਵਾ ?
 (1) ਬਾਕੀ ਬਲਬ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ
 (2) ਬਾਕੀ ਬਲਬ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ
 (3) ਬਾਕੀ ਬਲਬ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ
 (4) ਬਾਕੀ ਬਲਬ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ

PSTET Previous Paper Dec. 2013 (Paper - II) Math / Science (16)

146. In order to enable the students to acquire science process skills, which of the following teaching method a teacher should use in the classroom ?

- Lecture method
- Discussion method
- Experimentation method
- Problem solving method

147. The inductive approach in teaching of science begins from

- general laws
- theories
- facts
- concepts

148. A 'concept map' in science can help in

- developing drawing skills
- developing patterns
- diagnosing misconceptions
- computational skills

149. Which skill or ability of the student is best assessed if he or she is asked to see and draw the structure of a leaf ?

- Prediction
- Observation
- Creativity
- Aesthetic ability

150. One of the objectives of science teaching is to

- nurture the natural curiosity of the student
- train the student in reading and writing
- boost up the memory
- enhance the fantasy

146. ਅਧਿਆਪਕ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਢੰਗ ਵਰਤੇ, ਜੇਕਿ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ-ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੌਸ਼ਲ ਵਿਚ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ?

- ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਧੀ
- ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਵਿਧੀ
- ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਧੀ
- ਸਮੱਸਿਆ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ

147. ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਆਗਮਨ ਪਹੁੰਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ :

- ਸਧਾਰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ
- ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ
- ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ
- ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨਾਲ

148. ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ 'ਸੰਕਲਪੀ ਨਕਸ਼ਾ' ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ :

- ਭਾਕਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕੌਸ਼ਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ
- ਪੈਟਰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ
- ਗਲਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹੇਲੀ ਲਈ
- ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੌਸ਼ਲ ਲਈ

149. ਜੇਕਰ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕੌਸ਼ਲ ਜਾਂ ਵਾਧੂਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਆਕਲਨ ਹੋਵੇਗਾ :

- ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦਾ
- ਪ੍ਰੈਕਣ ਦਾ
- ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਦਾ
- ਸੁਹਜ ਦੀ ਲਿਆਕਤ ਦਾ

150. ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ :

- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦਾ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨਾ
- ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਲਿੱਖਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ
- ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ
- ਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ

8-ਤਰਮਾਲਾ

1. (2)	2. (4)	3. (1)	4. (3)	5. (2)	6. (1)	7. (1)	8. (3)	9. (3)	10. (1)
11. (3)	12. (1)	13. (2)	14. (4)	15. (1)	16. (2)	17. (1)	18. (1)	19. (1)	20. (2)
21. (4)	22. (2)	23. (3)	24. (3)	25. (4)	26. (1)	27. (1)	28. (3)	29. (1)	30. (2)
31. (1)	32. (2)	33. (1)	34. (4)	35. (3)	36. (4)	37. (3)	38. (3)	39. (1)	40. (1)
41. (2)	42. (1)	43. (4)	44. (3)	45. (1)	46. (1)	47. (3)	48. (3)	49. (4)	50. (3)
51. (1)	52. (4)	53. (2)	54. (3)	55. (2)	56. (4)	57. (1)	58. (4)	59. (2)	60. (2)
61. (3)	62. (3)	63. (2)	64. (3)	65. (2)	66. (4)	67. (2)	68. (4)	69. (4)	70. (3)
71. (1)	72. (1)	73. (1)	74. (1)	75. (4)	76. (2)	77. (2)	78. (1)	79. (4)	80. (1)
81. (2)	82. (3)	83. (2)	84. (2)	85. (1)	86. (3)	87. (4)	88. (3)	89. (2)	90. (4)
91. (1)	92. (1)	93. (1)	94. (3)	95. (4)	96. (4)	97. (4)	98. (4)	99. (3)	100. (4)
101. (4)	102. (1)	103. (3)	104. (3)	105. (2)	106. (4)	107. (1)	108. (4)	109. (3)	110. (3)
111. (2)	112. (2)	113. (3)	114. (1)	115. (4)	116. (4)	117. (2)	118. (1)	119. (2)	120. (2)
121. (3)	122. (3)	123. (3)	124. (1)	125. (2)	126. (3)	127. (1)	128. (1)	129. (3)	130. (1)
131. (2)	132. (4)	133. (2)	134. (2)	135. (2)	136. (4)	137. (4)	138. (2)	139. (3)	140. (3)
141. (4)	142. (3)	143. (3)	144. (3)	145. (2)	146. (3)	147. (3)	148. (3)	149. (2)	150. (1)